KUTSESTANDARD

Bioanalüütik, tase 6 esmane kutse

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Bioanalüütik, tase 6 esmane kutse	6

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Bioanalüütik on spetsialist, kes töötab laborites, kus uuritakse organismi seisundit ning organite, kudede, rakkude, molekulide ehitust ja funktsiooni, mikrobioloogilist kooslust ja inimorganismi mõjutavaid tegureid. Bioanalüütiku töö on teha tõenduspõhisele meditsiinile toetuvaid laboriuuringuid, mis väljendavad patsiendi tervislikku seisundit.
Bioanalüütiku töö on analüüsiprotsessi preanalüütilise etapi haldamine, klientide informeerimine ning nõustamine preanalüütilistes küsimustes, analüütiliste mõõtmiste ja tehniliste protseduuride tegemine ja haldamine, iseseisvalt rutiinse laboriuuringu lõpetamine ja uuringu tulemuse väljastamine, vastutades isiklikult selle kvaliteedi eest.
Bioanalüütiku töö on mitmekesine, sõltudes labori spetsiifikast. Bioanalüütik teeb koostööd nii laboritöötajate kui ka teiste valdkondade töötajatega. Ta arendab tööalaseid teadmisi läbi pideva kutsealase arengu.
Bioanalüütiku kutsealal on kolm kutset:
Esmataseme bioanalüütik, tase 6 on saanud kutsealase ettevalmistuse asumaks tööle tervishoiulaborisse ja tema töö on kvaliteetsete laboriuuringute tegemine, patsientide/klientide juhendamine ja ettevalmistamine laborianalüüsideks, patsiendi turvalisuse tagamine laboris ja analüüside tegemisel, kutsealase koostöö korraldamine teiste spetsialistidega, laboritöö ja selle kvaliteedi arendamine.
Bioanalüütik, tase 6 on töökogemusega spetsialist, kes lisaks eelpool kirjeldatule vajadusel juhendab kolleege ja praktikante.
Bioanalüütik, tase 7 on töökogemusega spetsialist, kes lisaks tervishoiulabori uuringutele tegeleb labori arendustegevusega, osaleb uute meetodite väljatöötamisel ja katsetamisel ning nõustab ja koolitab tervishoiutöötajaid.

A.2 Tööosad

A.2.1 Laboriuuringute läbiviimine
1. Patsiendilt uuringumaterjali võtmine.
2. Rutiinsete laboriuuringute tegemine.
3. Tulemuste hindamine.

A.2.2 Laboritöö korraldamine ja tegemine
1. Seadmete hooldamine.
2. Seadmete ettevalmistamine.
3. Reaktiivide ja tarvikute tellimine ja vastuvõtmine.
4. Meeskonnatöös osalemine ja teabe jagamine.

A.2.3 Uute laborimeetodite või -uuringute väljatöötamisel ja kohandamisel osalemine
1. Meetodite ja uuringute väljatöötamisel ja kohandamisel osalemine.
2. Tööjuhendite ja dokumentatsiooni koostamine.

A.2.4 Laboriuuringute kvaliteedi tagamine
1. Kvaliteedi kontrollimine.
2. Kõrvalekallete käsitlemine.

A.3 Töö keskkond ja eripära
Bioanalüütik puutub oma töös kokku bioloogiliste materjalide, keemiliste ainete ja füüsikaliste ohuteguritega. Töö eeldab kaitseriietuse ja isikukaitsevahendite kasutamist. Tööga on seotud nakkus- ja kemikaalioht.
A.4 Töövahendid
Meditsiinilabori seadmed ja tarvikud, arvutid ja infosüsteemid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Pingetaluvus, korrektsus, täpsus, analüüsivõime, koostöövõime, kohusetundlikkus, õpivõime, vastutusvõime.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Bioanalüütikul on erialane kõrgharidus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Bioanalüütik.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Kutse taotlemiseks tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Laboriuuringute läbiviimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Võtab patsiendilt uuringumaterjali (nt kapillaarveri, veeniveri, mikrobioloogilised kaaped vm). 2. Teeb rutiinsed laboriuuringud, kasutades olemasolevaid laboriseadmeid, lähtudes laboritöö eripäradest (nt hematoloogia, mikrobioloogia, patoloogia) ja juhenditest. 3. Hindab tulemusi, lähtudes elulistest piiridest ja kehtivast kvaliteedikontrollist ning arvestades laboriuuringute tulemusi mõjutavaid preanalüütilisi, analüütilisi ja postanalüütilisi mõjutegureid; vormistab ja väljastab vastused vastavalt kehtestatud korrale.	
B.2.2 Laboritöö korraldamine ja tegemine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad 1. Hooldab seadet vastavalt kasutusjuhendile ja teeb laboriseadmete remondi järelevalvet. 2. Valmistab ette seadmed uuringute tegemiseks (nt justeerimine, kaliibrimine). 3. Tellib ja võtab vastu igapäevaselt kasutatavad reaktiivid ja tarvikud, lähtudes vajadusest. 4. Osaleb meeskonnatöös, jagab teavet proovimaterjalide võtmise kohta (nt proovinõu valik, proovivõtunõuete täitmine) ja teavitab kolleege mõõtmistulemuste interferentsist, kriitilistest väärtustest ja proovimaterjali mittevastavustest.	
B.2.3 Uute laborimeetodite või -uuringute väljatöötamisel ja kohandamisel osalemine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad 1. Osaleb meetodite või uuringute väljatöötamisel ja kohandamisel, teeb võrdlusuuringuid. 2. Osaleb tööjuhendite ja muu vajaliku dokumentatsiooni koostamises, kasutades tõenduspõhiseid materjale.	
B.2.4 Laboriuuringute kvaliteedi tagamine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad 1. Kontrollib uuringute kvaliteeti ja hindab saadud tulemusi vastavalt kvaliteedikontrolli hindamiskriteeriumitele.	

2. Võtab kasutusele korrigeerivad meetmed ja vajadusel teavitab tulemuste kõrvalekalletest.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Bioanalüütiku kutset läbiv kompetents	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad 1. Kasutab erialases töös vajaminevaid erialaspetsiifilisi tarkvaralahendusi, programme ja infotehnoloogilisi töövahendeid. 2. Hangib teavet teistelt inimestelt, olustikust või infokandjatest, hinnates allikate usaldusväärsust, mainet, aja- ja asjakohasust ning autoriteeti. 3. Hindab oma töös riske ja oskab neid maandada. 4. Dokumenteerib, korrastab ja säilitab kirjalikul, digitaalsel, esemelisel vm kujul teavet, et tagada selle kasutatavus. 5. Annab esmaabi.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-23032023-2.1/3k
2. Kutsestandardi koostajad	Kai Jõers, SA TÜK Ühendlaborid Kai Lauri, Synlab Eesti OÜ Zinaida Läänelaid, Tartu Tervishoiu Kõrgkool Aivar Orav, Eesti Bioanalüütikute Ühing Sirje Tamme, Põhja-Eesti Regionaalhaigla
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	31
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	23.03.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	15.11.2023
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3212 Meditsiini- ja patoloogialaborite tehnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Biomedical scientist, level 6 Initial Higher Education level
Soome keeles	Bioanalyytikko
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Eetikakoodeks	